

Sin-thé-lí ê Chóng-lūn.

Lūn kàu lāng ê seng-khu cháiⁿ-iūⁿ óah, cháiⁿ-iūⁿ tōa, ũ chōe-chōe hāng put-chí ò-biāu, lāng bōe lóng-chóng bēng-pék chai, liān phok-hák ê i-su chhâ-chhut iáu-kú lóng bē kàu-tóe, m̄-kú ũ hāng í-keng hun-bēng thang kì, hō thak ê lāng chai.

Ài chòe i-seng ê tek-khak tiòh káng-kiù chit hō tǎi-chì kap seng-khu phò-pīⁿ ê in-toaⁿ, chiah khah òe hiáu-tit i-pīⁿ.

I-seng í-keng ũ pī-pān chheh chōe-chōe pún hō lāng óh kàu siōng-sè, nā-sī pī-pān chit pún put-kò kóng tām-pòh khah chhián ê nā-tiāⁿ.

Kiám-chhái lāng m̄ng kóng, hák-seng bō-beh chòe i-seng mih-sái tiòh hák-sip chit hō sū? Taⁿ lūn-kàu seng-khu cháiⁿ-iūⁿ tiòh pó-tiōng, hit ê lí ták lāng tek-khak tiòh chai. Ū sí siàu-liān ê sí só chòe òe gāi-tiòh sin-miā, tì-kàu chit-si-lāng seng-khu òe lám, sī in-ūi m̄ chai ê iān-kò. Taⁿ pò i chai cháiⁿ-iūⁿ tiòh sīn-tiōng, chiū chit-si-lāng íóng sin-miā, kiám m̄-sī khah hó mah? Sèng-keng tī Si-phian 139 phiⁿ tē 13, 14 chat kóng, ‘In-ūi góa ê chōng-hú sī Lí só chhòng-chō ê, Lí chhòng-chō góa ê sin-khu bí-biāu thang kia.’ Lán ê sin-khu kó-jîan sī chō-hòa ê Chú só pī-pān ê, lán kiám m̄-tiòh sòe-jī lâi chiàu-kò, bián-tit gèk Siōng-tè chhòng-chō jîn-lūi ê hó ì-sù.

Lūn-kut

1. Thong seng-khu ê lâi-bīn iok-liók ũ 200 gōa ki kut, chiah ê kut-thâu saⁿ chhiāh chhēng lâi chòe chit ê kut-keh; phi-jū chhin-chhiūⁿ kó-chóa ê lāng, tǎi-seng pák chit sian ê kut, āu-lâi ēng chóa kô tī gōa-bīn. Lāng óah ê sí iā sī án-ni; kut thang sng sī chòe kè, i ê gōa-bīn ũ ki-bah kap phê lâi pau chiah ê kut, tui án-ni chiāⁿ chòe chit ê seng-khu, tú-tú háp lāng ê lō-ēng.

2. Kut sī put-chí ũ lō-ēng ê mih; chit hāng sī òe pó-hō lâi-bīn khah lóan-jiók, khah nng ê mih; chhin-chhiūⁿ thâu-lô (chiū-sī thâu-khak kut) òe pó-hō náu, á-sī hiáp-kut òe pó-hō sim kap hi. Koh chit hāng, kut sī giám-ngī ê mih bián-tit hō seng-khu nng-nng, nā bō kut lāng beh thái òe khiā, òe kiāⁿ?

3. Chiah ê kut thang pun sì khoán, chiū-sī tng ê, té ê, píⁿ ê, bō hēng ê, (kóng bō hēng ì-sù m̄-sī bōe khòaⁿ-kìⁿ, sī bō miā thang hō.)

Kut sui-jîan sī giám-ngī ê mih, iáu-kú m̄-sī put-chí tāng, sī khin-phiò ê mih. Tng kut ê lâi-bīn ũ khang-khak chhin-chhiūⁿ tek-kóng-á, só-í òe khin koh íóng-íóng. Khang lâi ũ kut-chhé tī-teh, kut-chhé ê sek-tì ng, òe hām iū.

4. Chiah ê kut sī nng hō chit lâi háp chiāⁿ ê, chit hō sī khòng-bút-chit, chit hō sī seng-bút-chit.

Siat-sú chiong kut lâi ngáu kàn thiám-thiám, chiū òe tit-tiòh hit ê seng-bút-chit, chiū-sī ka.

Á-sī kut hē tī hé lâi pū, seng-chit chiū lóng-chóng sio-khì, só lâu-teh sī hit ê khòng-bút chit nā-tiāⁿ, chiū-sī chhin-chhiūⁿ he ê khoán-sit.

Lāng sòe-hàn ê sí chit nng hō ê chit sī tui-pòⁿ, án-ni gín-á ê kut sī khah nng, só-í nā pòah-tó chiū khah bōe phah chíh kut-thâu.

Kàu tiong-liân ũ seng-chit chit hūn, khòng-bùt-chit n̄ng hūn, só-í kut khah **ngī-chiāⁿ**.
Kàu lâu, khòng-bùt-chit khah chōe, seng-chit khah chió, só-í lâu-lāng ê kut khah chhē,
siat-sú pòah-tó i ê kut khòai-khòai òe chih.

5. Nā siông-sè khòaⁿ chit ki kut chiū chai gōa-bīn lóng ũ chit tēng **mòh** teh pau, hō chòe **kut-i**.
Kut ê gōa-bīn sī tēng koh kng-kút, chit hō tēng-kut chng chōe chōe kang hō
huih-kng òe sì-úi liú-hēng, tòa huih lái iúⁿ-chhi kut. Kut ê lái-bīn kap gōa-bīn bô saⁿ-tāng,
sī khah phàⁿ koh liòh-á chhin-chhiūⁿ hái-jìông ê khoán, ũ bōe sng-tit ê sòe kang, lái-bīn tóe
āng ê kut-chhé koh ũ chōe-chōe bì huih kng.

Siat-sú kut phah-chih, chih hūn ê só-chāi òe chuh tām-pòh huih, bô lōa-kú chit ê huih òe
kian kui tè, chit ê huih òe chiáⁿ chit hō chit chhin-chhiūⁿ ka ê khoán, hō hit ki phah-chih ê kut
ê siang thâu òe saⁿ-liân. Nā bô tín-tāng kúi-nā lé-pài kú chit ê òe saⁿ-liân ê chit òe piàn tēng
kap kut saⁿ chhin-chhiūⁿ.

Kut í-keng phah-chih, beh sio-chiap ê sí iàu-kín m̄-thang tín-tāng, kiaⁿ-liáu òe **tī-hūn**, só-í
tiòh ēng pang-á lái kah. Phah-chih ê só-chāi hit ê sin ê kut khí-thâu ũ seng-bùt-chit khah
chōe só-í khah n̄ng, án-ni tiòh sòe-jī chiàu-kòe chiah bōe oai; nā bô chiàu-kòe, kàu tēng ê sí kut
òe khiau iā bōe koh-chài tit.

7. Kíⁿ-nā 2 tè kut saⁿ-liân ê só-chāi kiò chòe kut-chat. Ū ê òe tín-tāng, ũ ê bōe. Kíⁿ-nā
òe tín-tāng ê kut-chat chiū ũ **jím**, chiū-sī n̄ng-kut pho-teh tī 2 tè kut-thâu ê bīn. N̄ng-kut sī
chin pèh koh kng-kút, n̄ng-kut iā chin jūn liòh-á chhin-chhiūⁿ kun ê khoán-sit.

Kut-chat ê só-chāi ũ chin kàu ê **mòh** lái pau, hit ê **mòh** ê lái-bīn òe síⁿ **ék** lái **lūn-ték**
kut-chat, hō 2 tè kut-thâu khòai-khòai tín-tāng, khah bōe saⁿ **chhòe**, lái hoat **ih-ih óaih-óaih** ê
siaⁿ. Siàu-liân ê lāng khah bín-chiát, chit hāng ê iân-kòe sī in-úi kut-chat ê **ék** khah **chiâu-pī**.

Kut-chat iā ũ **kun-tòe** òe ke-thiⁿ gōa-**mòh** ê lát hō kut khah bōe **lut-khū**. Kun-tòe sui-jian
sī chin íong koh jūn ê mih, m̄-kú ũ sí lāng **láu-tiòh** kun, chiū-sī in-úi óai-tiòh hō hit ê kut-chat
ê kun keng khui siū siong-hāi. Nā án-ni tiòh sòe-jī chiàu-kòe, bián-tit phòe-siūⁿ ê sū, tōa
thiáⁿ ê sí thang ēng pòe ùn léng-chúi lái pau, pòe liòh-á sio chiah koh ùn léng-chúi, kha tiòh
kiáh khí-lái, m̄-thang sūi lóh, iā m̄-thang kiu khí-lái, kúi-nā tiám-cheng kú nā bô khah hó tiòh
chhiáⁿ i-seng lái **bāi**. Kut nā lut-khū, tiòh kín-kín chhiáⁿ chai-iáⁿ ê lāng lái chhiâu i, nā
iân-chhiân kiaⁿ-liáu òe khah oh chhiâu.

8. Kut-chat òe hun (1) Oē tín-tāng ê

(2) Bōe tín-tāng ê

Oē tín-tāng ê koh hun (1) Tín-tāng sió-khóa ê

(2) Tín-tāng kín khòai ê

Kut-chat khòai tín-tāng ê, ũ ê chhin-chhiūⁿ **hō-tiáp**, ũ ê chhin-chhiūⁿ **cheng-khū** kap
khū-thú, ũ ê chhin-chhiūⁿ kang kap **sún** ê khoán. Nā khòaⁿ kut-tô chiū khòai hun-piat chí
kúi-nā khoán.

9. Kut-keh thang pun sì pō-úi, chiū-sī thâu-lô, sin, chhiú, kha. Thâu-lô chiū-sī
thâu-khak kut pun thâu-téng, thâu-tóe kap bīn. Koh ũ hī-khang-lái ê sòe tè kut, í-kíp

chih-ē ê kut lóng sng chòe siók tī thâu-lô.

Kut-keh ê kut thang chiàu ē-tóe pài-liát.

Thâu-lô 29 tè	Thâu-téng ê kut Thâu-tóe ê kut	}	kiōng 8 tè
	Hī-khang lāi ê kut		6 tè
	Chih-ē ê kut		1 tè

Sin Kiōng 58 tè	Chek-thiāu	}	ām-kún	7 tè
			heng-háh	12 tè
	kiōng 33 tè	}	io-kut	5 tè
			tí-kut	5 tè
			Khong-kut	4 tè
	Heng-khám kut		1 ki	
	Hiáp-kut		24 ki	

2 ki chhiú kiōng 64 ki	Keng-kah	2 tè
	Só-chū	2 tè
	Chhiú-pì	2 ki
	Chiá ⁿ -tiú	2 ki
	Hóan-tiú	2 ki
	Chhiú-óa ⁿ	16 tè
	Chhiú-chiú ⁿ	10 ki
	Chhiú-chí	28 ki

2 ki kha kiōng 62 ki	Bô-miâ-kut	2 tè
	Tōa-thúi	2 ki
	Chhek-kài-kut	2 tè
	Kan-kut	2 ki
	Hui-kut	2 ki
	Kha-óa ⁿ	14 tè
	Kha-chiú ⁿ	10 ki
	Kha-chí	28 ki

Siâu-liân ê sī kut chiàu téng-bīn kiōng 213, chóng-sī āu-lāi 5 tè tí-kut òe saⁿ-liâm chiáⁿ chòe 1 tè tí-kut, koh 4 tè kut iā òe saⁿ-liâm chòe 1 tè. Án-ni 9 tè piàn chòe 2 tè, só-í thang kóng **tióng-liân** ê sī kut-keh ũ 206 tè kut.

10. Thâu-lô ũ kúi-ná tề kut lái háp chiâⁿ ê. **Kap-chōa** ê hùn ũ ê ũ khih chhin-chhiūⁿ **kù-á** hō i **saⁿ-chhēng**. Thâu-lô lái ũ khang-khak lióh-á chhin-chhiūⁿ **iá** ê khoán. Khang-khak lái ũ tóa thâu-náu, náu chiah oē **ún-tàng**. Thâu-lô ê kut bōe-oē sùi-tè ka-kī tín-tāng, chí-ū ē **gê-chō** kut oē **chiūⁿ-lòh** lái khui-chhùi háp-chhùi nā-tiāⁿ. Sui-jiân án-ni, iáu-kú lán oē kiáh-thâu áⁿ-thâu, m̄-nā tī chēng-āu iā tī siang-pēng, thâu iā oē óat-lái óat-khì, che sī tùi kui tề thâu-khak kap **chek-thiāu-thâu** 2 tề kut oē saⁿ-kap chòe kut-chat, chek-thiāu-thâu chit ê kut miâ kiò **báu-kut**, tē-jī ê hō chòe **sún-kut**.

Báu-kut ê téng-bīn siang-pēng iáh ũ **lí-lí-á lap-u**, thâu-lô khòa tī âm-kún ê ũ siang-pēng lí-lí-á khah **thóng** lái **thap** tī chí 2 ê lap-u ê só-chāi, chí 2 ũi oē chòe 2 ê kut-chat. Koh báu-kut ũ **sún-khang**, sún-kut ũ chit ki sún; chí 2 hāng oē **saⁿ-chhēng** lái chòe chit ê kut-chat. Lāng tiòh óa-khò chiah ê saⁿ ê kut-chat chiū thâu oē chiàu téng-bīn só kóng ê khoán lái tín-tāng.

11. Ka-chiah ê kut kiò chòe chek-thiāu. Pún-jiân ũ 33 tề kut, āu-lái chiàu tē 9 chat í-keng kóng 9 tề oē saⁿ-liâm piàn chòe 2 tề, só-í kui tiâu chek-thiāu chí-ū 26 tề. Chek-thiāu ták tề kut hun chēng-āu 2 pō-ūi. Chēng-bīn kiò chòe **kut-thé**, āu-bīn kiò chòe **kut-kheng**. Tī ták tề kut-kheng ũ tōa khang, 26 tề kut ê khang saⁿ-thiáp chiū chiâⁿ-chòe chit tiâu kng, kng-lái ũ tōa tiâu **chek-náu**, chek-náu ê téng-thâu oē sòa-chiap thâu-khak lái ê náu. Tī múi 2 tề kut-thé ê tióng-kan ũ chit tề jím (chiū-sī nng-kut) lái pho teh chòe **tiām**. I ê lō-ēng sī hō kut tú kut bōe **saⁿ-kháp**, iā khah bōe **chhek-tiòh** thiāu lái ê chek-náu. Kut hiah chòe tề sī hō ka-chiah oē **ut-khiau** oē chhun-tit, **khi**-lái khi-khì. Ka-chiah koh sī chhin-chhiūⁿ thiāu hō seng-khu oē **thēng-sin**.

Chek-thiāu téng-thâu 26 tề kut hun chòe siók âm-kún ê 7 tề, siók heng-háh ê 12 tề, siók io ê 5 tề. Hiah ê kut ná loh-kē só tiòh tam-tng ê tēng ná ke-thiⁿ, só-í eng-kai tiòh ná kē ná tōa tề. Koh chek-thiāu **e-bé** pún-jiân 9 tề kut háp chiâⁿ chit ê tōa tề kut, kiò chòe tí-kut. Koh chit ê khah sòe tề kut hō chòe khong-kut. Tī **siū-lūi** ũ khah chòe tề khong-kut chòe i ê bé ê kut.

12. Hiáp-kut kiōng ũ 24 ki, ták pēng 12 ki. Ták ki āu-bīn kap chek-thiāu saⁿ-liân, téng-bīn chhit tùi iā kap heng-khám kut saⁿ **kau-chiap**. Chiah ê hiáp-kut kap heng-khám kut, oē pó-hō sim kap hì, khah bōe siū **siong-hāi**. Heng-khám kut téng-thâu ê siang-pēng ũ chit ki kut kiò chòe só-chū kut. Só-chū-kut **thán-hôaiⁿ**, i ê **lái-thâu** kap heng-khám kut saⁿ-liân, gōa-thâu kap keng-kah kut saⁿ-chhēng.

13. Chek-thiāu **e-thâu** ũ tí-kut kap khong-kut. Tí-kut ê siang-pēng ũ tōa tề kut hō chòe Bô-miâ kut. Tí-kut khong kut kap 2 tề bô-miâ kut lái sio tàu chòe chhin-chhiūⁿ phún hō chòe kut-phún. Kut-phún ũ hun tī **hū** pak-lái ê chōng-hú hit hō lō-ēng.

14. Bô-miâ kut oē kap tōa-thúi kut saⁿ kau-chiap. Ták ê bô-miâ kut ũ chhim-chhim **lap-u** ê só-chāi chhin-chhiūⁿ **cheng-khū**, tōa-thúi kut ê thâu sī chhin-chhiūⁿ cheng-khū thui chhim tàu tī lap-u ê só-chāi, só-í put-lūn khū-teh, khiā-teh, chē teh, á-sī kiâⁿ-cháu, chit ê **kut-chat** put-chí kian-kò. Tōa-thúi kut sī thong seng-khu tē-it tōa, tē-it íóng ê. Sió-thiú sī tùi kha-thâu-u khí kàu kha úi-chí. Hit lái ũ nng ki kut, lái-piⁿ ê kut sī khah tōa ki hō chòe

kau-kut. Tī gōa-piⁿ ū khah sòe ki kiò chòe hui-kut. Hui-kut ū **kun-tò** pák-liâm tī kan-kut, koh kan-kut kap tōa-thúí kut saⁿ-liân chòe kha-thâu-u ê kut-chat. Kha-thâu-u ê chêng-bīn ū chhek-kài-kut. Kha-thâu-u chòe kut-chat liòh-á chhin-chhiūⁿ **hō-tiáp** ê khoán-sit. Ēng chit ê kut-chat kha òe ut-khiau, òe chhun-tit, chóng-sī bōe óat-lái, óat-khì.

15. *Kha.* Kan-kut kap Hui-kut ê ē-thâu kap kha-óaⁿ saⁿ-liân chòe kut-chat, chiàu **hō-tiáp** ê khoán. Siang-pêng khah phòng ê só-chāi kiò chòe kha-bák, lái-piⁿ ê chiū-sī kan-kut ê ē-thâu, gōa-piⁿ ê sī hui-kut ê ē-thâu. Kha-óaⁿ 7 tē kut òe kap kha-chiúⁿ 5 ki saⁿ-liân chòe kut-chat. Koh kha-chiúⁿ òe kap kha-chí 14 ki saⁿ chhēng iā chòe kut-chat. Kha ū hiah chōe ki kut, ì-sù ài hō láng hó kiāⁿ-táh, **khin-phio**. Siat-sú kha kō chit tē kut nā-tiāⁿ tek-khak sī oh-tit kiāⁿ; kha nā pák ân sī chhin-chhiūⁿ án-ni, só-í khòaⁿ-kìⁿ pák-kha ê láng teh kiāⁿ lō sī ná chhin-chhiūⁿ teh táh khiau chit-poaⁿ-iūⁿ.

Lūn keng-kah kap chhiú.

16. Keng-kah kut sī saⁿ kak hēng koh píⁿ, nng tē kut sī píⁿ óa heng-háh āu ê siang-pêng, i ê gōa kak òe kap chhiú-pì kut ê thâu saⁿ-liân chòe **heng-khū** kap **khū-thūi** hit hō kut-chat. Chhiú-pì ê ē-thâu kap chiàⁿ-tiú, hóan-tiú òe saⁿ chhēng chòe tiú-chat, chit ê sī chhin-chhiūⁿ **hō-tiáp** ê kut-chat.

Chiàⁿ-tiú ê téng-thâu khah tōa, ē-thâu khah sòe. Hóan-tiú sī tui-hóan téng-thâu khah sòe, ē-thâu khah tōa. Nng ki kut téng-bīn kap ē-tóe saⁿ chhēng chòe kut-chat. Hóan-tiú ê ē-thâu òe kap chiàⁿ-tiú ê ē-thâu saⁿ **phóah**. Hóan-tiú sī kap chhiú-óaⁿ saⁿ-liân só-í hóan-tiú hoan lái, hoan khi ê sí chhiú òe tē i. Án-ni chhiú tiòh óa-khò hóan-tiú kut ê tín-tāng chiah òe péng-lái péng-khì.

Chhiú-óaⁿ ū 8 tē kut pài-liát chòe 2 chōa. Téng-bīn hit chōa kap hóan-tiú ê ē-thâu saⁿ chhēng, ē-chōa kap chhiú-chiúⁿ saⁿ chiap. Chhiú-chí-kut kiōng ū 14 ki, **tōa-pō-bú** ū 2 ki. Kí-ú ê chng-thâu-á ták ê ū 3 ki kut. Chhiú-chiúⁿ kap chhiú-chí kiōng ū 19 kut-chat, só-í chhiú òe **mi-óa**, chng-thâu-á òe **ui-liám**.

17. Ēng chhiú kap kha saⁿ **pí-phēng**.

Téng-bīn só gī-lūn kha-kut kap chhiú-kut tãi-khài òe saⁿ tui, thang chiàu ē-tóe lái pài-liát. Bô-miá kut kap keng-kah chham só-chū kut saⁿ tui.

Tōa-thúí	“	chhiú-pì	
Kan-kut	}	“	chià ⁿ -tiú
Hui-kut		“	hóan-tiú
Kha-óa ⁿ	“	chhiú-óa ⁿ	
Kha-chiú ⁿ	“	chhiú-chiú ⁿ	
Kha-chí	“	chhiú-chí	

Nā siōng-sè pí-phēng kha ê kut kap chhiú ê kut chiū chai sui-jiân ū chōe-chōe hāng saⁿ chhin-**chhiūⁿ** iáu-kú ū koh-iūⁿ ê khoán-sit. Chit ê koh-iūⁿ sī ūi-tiòh lō-ēng bô tâng. Láng tiòh ēng kha lái khiá á-sī kiāⁿ-cháu, só-í kha-kut tiòh chin íóng koh kian-kò, chiah òe tam-tng seng-khu ê tâng.

Lâng khah siông ēng chhiū sī beh thèh mih á-sī chòe ták téng-hō ê kang, kiám-chhái chho-kang kiám-chhái iù-kang, só-í chhiū ták ūi m̄-nā khiàm-ēng lát iā tiòh put-chí bín-chiát.

Koh nā siông-sè khòaⁿ kut-chat chiū chai tōa-thúi-kut ê thâu kap chhiú-pì kut ê thâu tōa-tōa saⁿ chhin-chhiūⁿ. Kha-thâu-u kap tiú-chat òe saⁿ-tùi, nā-sī kha-thâu-u ū chhek-kài kut chhiū chiū bô. Ū chit hāng iàu-kín tiòh khòaⁿ chiū-sī chhiū òe péng-lái péng-khì kha bōe án-ni.

Koh chhiū ê chng-thâu-á pí kha ê chng-thâu-á khah tng iā khah gâu tín-tāng.

Bat ū chit lâng bô chhiū, i ūn-ūn-á óh ēng kha ê chng-thâu-á kiáh pit, siá jī koh **ūi-siông**.

Lūn ki-bah.

18. Ki-bah chiū-sī chiaⁿ-bah, ki-bah ê siang-thâu ū pèh-sek khah **jūn** ê chit, kiò chòe **kiān**. Ki-bah khah siông òe ēng siang thâu ê kiān kap kut saⁿ-lián, chóng-sī ū só-chāi ki-bah ka-kī òe kap kut saⁿ-lián, bô kiān tī-teh. Ki-bah òe kiu ngī iā òe pàng-sang. Seng-khu ták ūi tiòh óa-khò ki-bah kiu chiaⁿ òe tín-tāng. Kiān bōe kiu, sī òe tè ki-bah ê kiu lái khan kut tín-tāng nā-tiāⁿ. Chhi khòaⁿ chhiū chit ē ut-khiau sī in-ūi chhiū chēng ê ki-bah kiu ngī chiaⁿ òe ut. Chhiū chit ē chhun sī in-ūi chhiū chēng ê ki-bah pàng-sang, chóng-sī chhiū āu ê ki-bah kiu ngī lái hō chhiū chhun-tit.

Nā beh kiáh-thâu tiòh óa-khò âm-kún āu ê ki-bah kiu lái kiáh-thâu, nā beh àⁿ-thâu sī âm-kún chēng ê ki-bah tiòh kiu lái khan thâu àⁿ-lòh. Bô lūn ták téng-hō tín-tāng, kiám-chhái kha á-sī chhiū, beh óa sin á-sī lí sin, kiám-chhái àⁿ io á-sī **thēng-sin**, kiám-chhái chhiū gōa sèh, lái sèh, lóng sī in-ūi chit tùi á-sī hit tùi ê ki-bah òe kiu ngī lái chiaⁿ lâng só ài chiaⁿ ê tín-tāng.

19. Seng-khu siang pēng ê ki-bah **pīⁿ-pīⁿ**, i ê lát iā pīⁿ. Siat-sú chit pēng khah íóng chiū òe iāⁿ hit pēng khah lám ê. **Phi**-jū lâng ê bīn nā oai, beh **káng-kiù** hit ê ián-kòe chiū-sī chit pēng ki-bah ê lát bô kàu-giáh, hit pēng ki-bah ê lát khah tōa, chiū khiú bīn oai-khì. Koh phi-jū chhin-chhiūⁿ **phēng**, chit pēng khah lòh hit pēng òe khah khí.

20. Ki-bah hun 2 hō. Chit hō sī chhut-chāi lâng kiu pàng ê, chhin-chhiūⁿ kha, chhiū, âm-kún ê ki-bah sī chhut-chāi lâng só ài tín-tāng ê. Tē-jī hō sī chū-jīan kiu-pàng ê, chhin-chhiūⁿ sim put-sī teh phók, lâng bōe **chú-i-tit** hō i khah kín khah bān. Ūi kap tng-á piah ê ki-bah iā sī chū-jīan tín-tāng ê.

Ki-bah ū ê chit pòàⁿ chū-jīan, chit pòàⁿ chhut-chāi lâng só ài kiu ê, chhin-chhiūⁿ heng-khám ê ki-bah siông-siông kiu-pàng hō lâng òe chhóan-khùi, che sī chū-jīan, chóng-sī lâng nā ài thēng òe kìm-khùi tiáp-á-kú, che sī chhut-chāi lâng só ài.

21. Ki-bah nā sī-siông ēng chiū òe chiām-chiām khah **chát**, khah íóng; nā lóng bô ēng chiū pīⁿ-chòe nng-chiáⁿ, nā bong i chiū chai bô **tēng-tauh**. Phah-thih sai-hū i ê chhiú-tó tēng-tēng, sī in-ūi i put-sī ēng chhiū kiáh thih-thui phah-thih. Kiō-hu i ê kha-āu-tó iā sī án-ni, in-ūi siông-siông kiáⁿ lō, kha ê ki-bah ná ēng ná chát. Khí-thâu beh phah-thih á-sī kiáⁿ hng lō lâng khòai ià, tiòh **tauh-tauh** hioh siān, í-keng kòaiⁿ-sì chiū bián, che sī in-ūi ki-bah ná kiu ná ū lát.

Lâng nā ài seng-khu íóng-kiāⁿ m̄-thang tiāⁿ-tiāⁿ chē. Ták jit tiòh ēng ki-bah lái tín-tāng; put-lūn bú-lāng, á-sī kiāⁿ-cháu, phah kiū, that-kiū, siū-chúi, che lóng ōe put-chí lī-ek seng-khu thang khah íóng, chóng-sī ták hō ūn-tōng tiòh chún-chat. Siat-sú seng-khu bô kòaiⁿ-sì ê sí chiū chhut-lát siuⁿ kè-thâu, kiaⁿ-liáu m̄-nā bô lī-ek hóan-túg ōe hām-hāi seng-khu.

Lâng sui-jiân tōa-hàn iā bián chhin-chhiūⁿ hák-seng thé-chhau thit-thô, m̄-kú nā-sī ták jit chhut m̄ng kiāⁿ-kiāⁿ chia̍h hong sī kék hó, ōe pang-chān seng-khu khah íóng-kiāⁿ.

22. Lâng put-lūn só chòe tiòh ēng ki-bah. Nā kóng-ōe tiòh ēng chhui-tūn, chíh kap nâ-âu chia̍h ê ki-bah. Nā beh siá-jī, kiáh chiam, tōaⁿ-khim tiòh ēng chhiú ê ki-bah. Khí-thâu beh chòe sim-mih éng sī khah bān, khah oh; nā-sī liān kàu sèk chiū ōe khòai. Gín-á beh siá jī kí-thâu ún-ún-á lái uih, ún-ún-á liān kàu tōa-hàn chiū siá put-chí sèk. Thák-chheh lâng chí-ū tiòh sim-lāi siūⁿ ì-sù, chhiú chiū ōe siá chhut, m̄-bián siūⁿ hit jī, chhiú tiòh cháíⁿ-iūⁿ siá.